

รูปแบบการส่งเสริมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์
และกระบวนการกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์
The Publicity Strategy of Kalasin Phuthai Clothing and the Process of Identity
Formation among Kalasin Women

สุภาพร เกียรติดำเนินงาม¹ และ พีระ พันลูกท้าว²

Supaporn Kiatdamnoen-ngam¹ and Peera Phanlukthao²

คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University, Thailand^{1,2}

E-mail: pukapaow@gmail.com¹, peeraphanlukthao@hotmail.com²

Received: 2023-12-02; Revised: 2023-12-25; Accepted: 2023-12-26

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ของสตรีชาวกาฬสินธุ์ 2. เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์กระบวนการที่ทำให้ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์กลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยโดยการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม การลงพื้นที่เพื่อบันทึกข้อมูล และเข้าร่วมสังเกตการณ์ในเทศกาลหรืองานประเพณีในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นงานที่มีรูปแบบการนำเสนอวัฒนธรรมผู้ไทย หรือมีการสวมใส่ชุดผู้ไทยภายในงาน และจัดหาอาภรณ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ มาประกอบสร้างเป็นชุดการแต่งกายที่บ่งบอกอัตลักษณ์และจัดหาตัวแทนเพื่อมานำเสนอในปฏิบัติการเรือนกายของชุดอัตลักษณ์ทั้ง 3 พื้นที่จำนวน 12 ชุดก่อนจะนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและประมวลผลเพื่อนำเสนองานวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทยมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่สิ่งที่ยังคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์ที่โดดเด่นและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดกาฬสินธุ์คือ การแต่งกายด้วยชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นชุดอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมของพื้นที่ ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ยังเป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมในหลายๆด้าน เป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรม เพราะมีการสร้างภาพจำที่น่าประทับใจผ่านอัตลักษณ์การแต่งกาย ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ มีการจัดงานบุญประจำปี งานประเพณี ที่ทำให้ผู้คนตื่นตัวในเรื่องของวัฒนธรรมการแต่งกายอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่สามารถซื้อหาเพื่อการสวมใส่ได้ทุกคน ในอดีตชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์อาจจะเป็นเพียงชุดอัตลักษณ์ที่สวมใส่กันเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทย แต่เมื่อมีการแพร่กระจายวัฒนธรรม ด้วยความงามของชุดที่เป็นเอกลักษณ์ ชุดผู้ไทยจึงไม่ได้เป็นเพียงชุดที่สวมใส่กันเฉพาะสตรีชาวผู้ไทยอีกต่อไป หากแต่ยังสามารถสวมใส่ได้ทุกคน และปัจจุบันก็มีปรากฏให้

เห็นในทุกงานบุญประเพณีและทุกเทศกาลของจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเหมือนภาพตัวแทนทางวัฒนธรรมที่ผู้คนคุ้นชิน สิ่งนี้จึงเป็นข้อชี้ชัดว่าชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์คือชุดที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวกาฬสินธุ์ได้อย่างสมบูรณ์ และได้กลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์

คำสำคัญ: การแต่งกายของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์, ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์, อัตลักษณ์วัฒนธรรม, ความเป็นเอกลักษณ์

Abstract

The objectives of the research are: 1. To study the pattern of promoting the Phu Thai Kalasin dress of Kalasin women. 2. To study and analyze the process that makes the Kalasin Phu Thai dress become a unique style of dress for Kalasin women. This research is qualitative research. Conduct research by researching related documents, books, textbooks, research works, theses. and interviews using questionnaires Visiting the area to record information and participate in observing festivals or traditional events in Kalasin Province This is an event that has a format for presenting Thai culture. or wearing Thai clothing at the event and provide clothing that is unique to each area To assemble and create a set of clothing that expresses identity and find a representative to present in the body operations of the 3 identity areas, totaling 12 sets, before all the data is compiled and processed. To present research in a descriptive and analytical form.

The research found that the culture of Thai women's clothing has changed according to the times. But what maintains the outstanding ethnic identity and creates a reputation for Kalasin Province is Dressing in Thai Kalasin clothing which is a set of identities that indicate the culture of the area The Thai Kalasin costume is also a symbol that indicates cultural prosperity in many aspects. It is an image that makes Kalasin Province known as a city of culture. Because an impressive image is created through the identity of the dress. By presenting through various media formats There are annual merit-making events and traditional events that make people continually aware of the culture of clothing. There is promotion and support for the Thai Kalasin outfit. It has become a cultural item that everyone can buy and wear. In the past, the Phuthai Kalasin dress may have been just an identity dress worn only by the Phuthai ethnic group. But when the culture spreads With the beauty of the unique outfit Phu Thai dress is therefore not just a dress worn only by Phu Thai women anymore. But it can still be worn by everyone. And now it appears in every traditional merit making ceremony and every festival of Kalasin Province. It is like a representative image of the culture that people are familiar with. This therefore clearly indicates that the Thai Kalasin dress is a dress that perfectly

indicates the identity of the Kalasin people and has become the identity of Kalasin women's dress.

Keywords: Kalasin Phuthai Clothing, Phuthai Clothes, Cultural Identity, Uniqueness

บทนำ

กลุ่มชาติพันธุ์ของชาวผู้ไทย เดิมอาศัยอยู่บริเวณเมืองแก่ง และเมืองไล ในแคว้นสิบสองจุไทย บริเวณสิบสองจุไทยปัจจุบันตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ของประเทศเวียดนาม มีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับแคว้นตังเกี๋ย และภาคใต้ของประเทศจีน ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำดำ ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตหัวพัน (ซำเหนือ) ของประเทศลาว มีเมืองแก่ง (แก่น) หรือเดียนเบียนฟู เป็นเมืองดั้งเดิมของดินแดนนี้ สิบสองจุไทย หรือสิบสองเจ้าไท เป็นดินแดนคาบเกี่ยวอยู่ในการปกครองถึง 3 ฝ่าย คือ จีน หลวงพระบาง และญวน เมื่อเกิดสงครามระหว่างจีน ญวน หลวงพระบาง การยกทัพจะต้องผ่านดินแดนสิบสองจุไทย ชาวผู้ไทยต้องได้รับความเดือนร้อนอยู่เสมอในการสู้รบจะไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับชัยชนะ ชาวผู้ไทยเป็นกลุ่มที่รักความสงบจึงพากันอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองวัง เมืองคำเกิด และเมืองคำม่วนในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีและในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1) แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการยกทัพไปตีเมืองล้านช้าง และได้กวาดต้อนชาวผู้ไทยเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทย (ภักทิยา ยิมเรวัต, 2544) ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าอนุวงศ์แห่งเมืองเวียงจันทน์เป็นกบฏ พระองค์จึงทรงรับสั่งให้แม่ทัพให้ไปปราบเจ้าอนุวงศ์ เมื่อปราบได้ชัยชนะ กองทัพไทยจึงได้กวาดต้อนครอบครัวชาวผู้ไทยที่เมืองวัง เมืองคำเกิด และเมืองคำม่วน ข้ามแม่น้ำโขงมาอยู่ฝั่งไทยเพื่อเป็นการตัดกำลังของฝ่ายลาว และโปรดให้ตั้งบ้านเรือนทำมาหากินในท้องถิ่นต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางของประเทศไทยตั้งแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบัน (วิญญู ผลสวัสดิ์, 2536)

จังหวัดกาฬสินธุ์ หนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล โดยมีความเจริญทางด้านอารยธรรมอันเก่าแก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ถือว่าเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสานที่มีกลุ่มชนชาวผู้ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยอยู่ในพื้นที่ของอำเภอต่าง ๆ กระจายกันไปหลายพื้นที่ และอำเภอที่พบเห็นหมู่บ้านชาวผู้ไทยอยู่เป็นจำนวนมาก คือ อำเภอเขาวง อำเภอนาคู อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอคำม่วง และอำเภอสามชัย เป็นต้น ชาวผู้ไทยมีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในหลายด้าน โดยเฉพาะวัฒนธรรมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น ปัจจุบันการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นส่วนหนึ่งทางสัญลักษณ์ของชุมชนและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมแห่งจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถพบเห็นได้เป็นประจำ เพราะชุดผู้ไทยเป็นชุดที่ชาวผู้ไทยสวมใส่ทุกเพศทุกวัย สวมใส่ในโอกาสต่าง ๆ และทุกเทศกาล จากวิถีการดำรงชีวิตสู่การยกระดับ พัฒนา ผ่านกระบวนการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและศิลปวัฒนธรรม ส่งผลให้เกิดเป็นการขับเคลื่อนศิลปกรรมด้านหัตถศิลป์เพื่อปวงชนผู้คุณลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมการแต่งกาย การฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สังคมโลกและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการแต่งกายวิถีของชาวผู้ไทย จนเกิดเป็น “มิติทางเศรษฐศาสตร์ การตลาดและพาณิชย์

ศิลป์” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นตอนการสร้างจุดเด่น หรือภาพจำของผลิตภัณฑ์ (Gimmicks) ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการตลาด เพราะโลกแห่งการตลาด โลกแห่งการแข่งขัน Gimmicks จึงจำเป็นต้องชัดเจนเพื่อดึงความสนใจจากกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้ซื้อสินค้าหรือบริการให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระบวนการสื่อสารแบรนด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่รู้จักและจดจำในภาพลักษณ์ที่ลูกค้าต้องการ ซึ่งอันที่จริง Gimmick ในมิติด้านการสร้างสรรค์และยกระดับวัฒนธรรมการแต่งกายชาวผู้ไทย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในบริบทของกลไกการตลาด มีหลากหลายวิธี หลายเรื่องราว ขึ้นอยู่กับประเภทของของ “การจัดงาน” หรือ “ความต้องการของผู้จ้าง ผู้จัดงาน” ซึ่ง การสร้างจุดเด่น กระบวนการสร้างภาพจำล้วนมีอิทธิพลต่อการสะท้อนแบรนด์สินค้า อาทิ ของที่ระลึกในงาน เทคโนโลยีที่นำมาใช้ หรือวิธีเปิดตัวสินค้า หรือแม้กระทั่งจุดเด่นของตัวสินค้าเอง อาจเป็นการเพิ่มประโยชน์การใช้งาน หรือการสนองความต้องการที่หลากหลายแก่ผู้ซื้อผู้บริโภค เป็นต้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการส่งเสริมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์และกระบวนการกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และการบูรณาการของภูมิปัญญาชาวผู้ไทยและการปรับปรุงทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริม สนับสนุนให้การแต่งกายเป็นเอกลักษณ์ของสังคม นอกจากนั้นยังต้องการเชื่อมโยงมิติทางวัฒนธรรมเชิงประวัติศาสตร์และการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและบทบาทของการแต่งกายในยุคสังคมใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นความรู้ให้กับผู้ที่ศึกษาทางด้านงานหัตถกรรมเครื่องทอ งานอุตสาหกรรมแฟชั่น การทำและพัฒนามรดกภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการส่งเสริมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ของสตรีชาวกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์กระบวนการที่ทำให้ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์กลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดด้านอัตลักษณ์วัฒนธรรมการแต่งกาย

ในฐานะวาทกรรมการแต่งกายแฟชั่นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับลีลา (style) หรือวิธีการนำเสนอ (presentation) ตัวตนของบุคคลซึ่งครอบคลุมทั้งการแต่งกาย การแต่งหน้าการทักทาย การใช้เครื่องประดับ ตลอดจนอุปนิสัยของผู้นั้น ความหมายของแฟชั่นซึ่งถูกผู้คนนำมาใช้ประโยชน์โดยมากเพื่อสร้างความแตกต่าง (distinction) ผลักดันให้คนเกิดความรู้สึกที่โดดเด่น (stand out) ออกมาหรือไม่ก็เพื่อสร้างสำนึกส่วนหนึ่งของการเป็นเครือข่าย (affiliation) กับผู้อื่น และเป็นสิ่งที่ใช้ยืนยันถึงความรู้สึกเป็นเจ้าของในทางสังคม (social belonging) (Thompson and Haytko, 1997)

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวคิดของ Thompson and Haytko เนื่องจาก วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีผู้ไทยมีลักษณะเป็นพลวัต โดยเฉพาะเมื่อสถานการณ์ปรับเปลี่ยนตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจและ

คำนึงแล้ว พบว่า ความเป็นแฟชั่นของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายถูกสร้างขึ้นภายใต้ระบบทุนนิยมบนพื้นฐานแนวคิดที่เน้น “ความสดใหม่” (newness) หรือสิ่งที่ปัจจุบัน (nowness) ดังนั้น แฟชั่นจึงดูเหมือนสิ่งที่ไม่มีความหมายเดิมติดอยู่กับตัวเอง หากแต่การคงอยู่ของระบบแฟชั่นในฐานะเป็นกระแสและใหม่นั้นขึ้นอยู่กับ “ความต้องการ” (desires) ของผู้คนที่ต้องการรูปแบบแปลกใหม่อยู่เรื่อย ๆ สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวอย่างปฏิเสธไม่ได้ นอกจากนั้น Faurschou ได้ริเริ่มนิยามความหมายของแฟชั่นในลักษณะที่เป็น “วาทกรรม” อย่างหนึ่งซึ่งถูกปลูกฝังในอุดมการณ์แห่งการบริโภคแฟชั่นเป็นตรรกะแห่งความล้ำสมัยที่ถูกวางแผนขึ้นมา ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการอยู่รอดทางการตลาด มากเท่ากับเป็นวงจรที่สร้างความต้องการขึ้นมาด้วยตัวของมันเอง มุมมองของนักคิดสำนักยุคหลังสมัยใหม่ (postmodernism) จึงมองแฟชั่นเป็นเพียงปรากฏการณ์ที่วูบวาบฉาบฉวย (ephemeral phenomenon) อย่างหนึ่งภายใต้วัฒนธรรมบริโภค และเป็นวัฒนธรรมที่มีความทันสมัยเกินจริง (hypermodern culture) (Craig, 1994)

แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ผู้วิจัยเลือกแนวคิดเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้าน Creative Economy หรือ ระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งได้ให้คำนิยาม Creative Economy ไว้ว่า “เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการสร้างและใช้องค์ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับพื้นฐานทางวัฒนธรรม การสั่งสมความรู้ของสังคม เทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ” เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ก็คือการนำสินค้าหรือบริการมาเพิ่มมูลค่า โดยผ่านการคิดอย่างสร้างสรรค์ และนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงพื้นฐานทางวัฒนธรรม สังคม เข้ามาช่วยในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ไทยให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องมีการถ่ายทอดแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับคนในชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง เพราะวัฒนธรรมท้องถิ่นจะส่งผลให้เกิดความหลากหลายในงานฝีมือ และยังเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนอีกด้วย (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2554)

ผู้วิจัยวิเคราะห์แนวคิดดังกล่าว พบว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยฉบับนี้ เนื่องจาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ปัจจุบันจังหวัดกาฬสินธุ์หนึ่งในจังหวัดอีสานของประเทศไทยที่มุ่งกำลังเข้าสู่การปฏิรูปโครงสร้างทุก ๆ ด้านเพื่อก้าวข้ามไปสู่ “Thailand 4.0” ด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการผลิต ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ ซึ่งมีเป้าหมายหลักเช่นเดียวกับแนวคิดตามนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) โดยแนวทางการขับเคลื่อนหลักภายใต้โมเดล Thailand 4.0 นั้น เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตสินค้าภาคเกษตรไปสู่การผลิตเชิงนวัตกรรม การใช้ทุนมนุษย์และเทคโนโลยีแทนที่เงินทุนทางกายภาพ เพื่อนำไปสู่การกระจายความมั่งคั่งและโอกาส กลไกขับเคลื่อนศิลปวัฒนธรรมควบคู่เศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ การกระจายรายได้ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถ และการเสริมสร้างทักษะให้กับประชาชน และกลุ่มวิสาหกิจ

แนวคิดด้านการเป็นเอกลักษณ์ในการแต่งกาย

Harrison Monarth อธิบายเกี่ยวกับหลักการตลาดว่าด้วยเรื่อง Personal branding คือ การสร้างตัวเองให้กลายเป็นแบรนด์ เป็นจุดเด่น เป็นเอกลักษณ์ เป็นตัวแทนของสินค้าหรือบริการ โดยการทำแบรนด์ลักษณะนี้จะเป็นการเน้นไปที่ตัวบุคคลหนึ่ง ๆ หรือกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะให้กลายเป็นจุดขาย โดยสร้างบุคลิกหรือภาพลักษณ์ให้โดดเด่นเพื่อนำไปต่อยอดในด้านการตลาด ซึ่งหากทำแบรนด์ในลักษณะนี้ ลูกค้าก็จะรู้จักแบรนด์เราพร้อม ๆ กับตัวบุคคลที่เป็นแบรนด์ไปพร้อม ๆ กัน การสร้างแบรนด์บุคคล หรือ Personal Branding คือ การประชาสัมพันธ์ความเป็นตัวตนของตัวเอง ที่ผสมผสานเรื่องของทักษะ ความชำนาญ ประสบการณ์ บุคลิกลักษณะ ผ่านการเล่าเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างจากคนอื่น ๆ ให้ออกมาน่าสนใจ ซึ่งการทำ Personal Branding นั้นจะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งในการทำธุรกิจของตัวเอง หรือแม้แต่การทำงานในองค์กรต่าง ๆ (Harrison Monarth, 2022) ซึ่งผู้วิจัยตระหนักว่า กระบวนการสร้างเอกลักษณ์เรื่องวัฒนธรรมการแต่งกายของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์นั้นจำเป็นต้องเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับศาสตร์ด้านการตลาดเพราะต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน ซึ่งกระบวนการ Personal Branding เป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการส่งผลให้วัฒนธรรมการแต่งกายเป็นที่น่าสนใจ และเกิดเป็นภาพลักษณ์ของชุมชนต่อไป ดังนั้น Personal branding เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเนื้อแท้ ความเป็นตัวตน ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยเล็งเห็นความสัมพันธ์ของแนวคิดดังกล่าว เนื่องจาก วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทยนั้น เป็นหนึ่งในกลไกการยกระดับมรดกภูมิปัญญาและเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และ

สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดในกลุ่มสิ่งทอเทคนิคและสิ่งทอคุณสมบัติพิเศษ (Technical & Functional Textile) พัฒนาการออกแบบพื้นฐานจากภูมิปัญญาและการส่งต่อรุ่นสู่รุ่น โดยมีระบบของความคิดสร้างสรรค์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Creativity & Culture) ผสมผสานเข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added) ที่สูงขึ้น และยังคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพแก่สินค้าหัตถกรรมด้วยเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการตลาดตลอดห่วงโซ่มูลค่า พร้อมเชื่อมโยงหัตถกรรมสิ่งทอผ้าพื้นบ้าน แฟชั่นพื้นบ้านอีสานสู่ระบบความเป็นสากลหรือธุรกิจอื่น ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และพัฒนาสู่ความยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการวิจัยโดยการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่เพื่อบันทึกข้อมูล และเข้าร่วมสังเกตการณ์ในเทศกาลหรืองานประเพณีในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นงานที่มีรูปแบบการนำเสนอวัฒนธรรมผู้ไทย หรือมีการสวมใส่ชุดผู้ไทยภายในงาน การบันทึกข้อมูลด้วยกล้องบันทึกภาพนิ่ง กล้องบันทึกวิดีโอ (ภาพเคลื่อนไหว) เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์มือถือ และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ทั้งหมดได้ผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมผู้ไทย จำนวน 5 ท่าน และแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาและการปรับปรุงจะถูกนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มละ 1 ราย แล้วปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

ก่อนที่นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ก่อนจะนำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงและประมวลผล เพื่อนำเสนอ
งานวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ส่วนตามกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 สตรีชาวไทยในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์อัตลักษณ์
ชุดผู้ไทยของสตรีชาวไทยในพื้นที่ต่าง ๆ

2. แบบสัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 สตรีในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในจังหวัด
กาฬสินธุ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เนื้อหาของเหตุจูงใจในการสวมใส่ชุดผู้ไทย การสวมใส่ชุดผู้ไทยในโอกาส
ต่าง ๆ และการเข้าร่วมกิจกรรมหรืองานบุญประเพณีซึ่งมีการสวมใส่ชุดผู้ไทยภายในงาน

3. แบบสัมภาษณ์กลุ่มที่ 3 ช่างทอผ้า ช่างตัดเย็บชุดผู้ไทย และผู้ประกอบการ OTOP ในพื้นที่จังหวัด
กาฬสินธุ์ เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กระบวนการออกแบบ ตัดเย็บชุดผู้ไทย การประยุกต์ให้มีความทันสมัย หาซื้อ
ได้ง่าย และรูปแบบการนำเสนอชุดผู้ไทยให้เป็นสินค้าทางวัฒนธรรม

4. แบบสัมภาษณ์กลุ่มที่ 4 ประชาชนด้านวัฒนธรรมผู้ไทย เจ้าหน้าที่รัฐ โดยเป็นหน่วยงานที่มี
ส่วนอนุรักษ์และส่งเสริมกิจกรรมที่มีการสวมใส่ชุดผู้ไทยในโอกาสต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐจำนวน
20 แห่ง ในเนื้อหาด้านนโยบาย การส่งเสริม สนับสนุน และการพัฒนาสินค้าทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุปเกี่ยวกับคำว่า “เอกลักษณ์กาฬสินธุ์” ดังนี้ ลักษณะที่แสดงถึง
ความโดดเด่นและดึงดูดเฉพาะที่ร่วมกันของชาวผู้ไทยในจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นบริบทและประเด็นที่เกี่ยวกับทุน
ทางศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา เกียรติภูมิของบรรพบุรุษ อันเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นชาติพันธุ์ชาวผู้ไทย
กาฬสินธุ์ ช่วยให้ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์สามารถรักษาความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของ
ความสงบสุข ชาวผู้ไทยมีความรัก ความสามัคคี เอื้ออาทร และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาได้จนถึงทุกวันนี้

“เอกลักษณ์ในการแต่งกายของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์” ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยหมายถึงลักษณะเด่น
ลักษณะพิเศษ บุคลิกลักษณะจำเพาะเฉพาะของกระบวนการคิด การประกอบสร้าง การคัดสรร การออกแบบ
การผลิตและการจัดการให้เกิดเป็นเครื่องแต่งกายตามแบบของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์การเสริมสร้างเอกลักษณ์
เครื่องแต่งกายตามแบบของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยหมายความว่า การดำเนินการใด ๆ ด้านเอกลักษณ์เครื่อง
แต่งกายของชาวผู้ไทย เพื่ออนุรักษ์ ปกป้อง พัฒนา เผยแพร่และส่งเสริมอย่างสร้างสรรค์ด้วยจิตสำนึก
ด้านคุณธรรม ความดีงาม ความรักหวงแหน และความภาคภูมิใจ ในอันที่จะช่วยให้จังหวัดกาฬสินธุ์สามารถ
รักษาความมั่นคง และส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสงบสุข ประชาชนชาวผู้ไทยมีความ
เข้าใจ ห่วงแหนมรดกภูมิปัญญาบรรพบุรุษ มีความสามัคคีปรองดอง เอื้ออาทร และรู้จักสามัคคีและมีคุณภาพ
ชีวิตที่ยั่งยืน วัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวผู้ไทยถูกคัดสรร ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เผยแพร่และสร้างสรรค์ พัฒนา
อย่างต่อเนื่อง ศิลปกรรม การแต่งกาย เป็น “เอกลักษณ์ของสังคม” และเป็นความเจริญทางปัญญาของมนุษย์
ดังนั้น วัฒนธรรมการแต่งกายของชาวผู้ไทยจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะแสดงภาพสะท้อนรูปแบบของชีวิตและความดี
งามของชาวผู้ไทยให้กับสังคมอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศรู้จักและมองเห็นและเข้าใจได้

ภาพที่ 1 อัตลักษณ์การแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ในพื้นที่ต่าง ๆ

วัฒนธรรมการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นหนึ่งในกลไกการยกระดับมรดกภูมิปัญญาและการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์โดยสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดในกลุ่มนักท่องเที่ยว และสิ่งทอคุณสมบัติพิเศษ (Technical & Functional Textile) พัฒนาการออกแบบพื้นฐานจากภูมิปัญญาและการส่งต่อรุ่นสู่รุ่น โดยมีระบบของความคิดสร้างสรรค์และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Creativity & Culture) ผสมผสานเข้ากับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added) ที่สูงขึ้น และยังคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพแก่อุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และการตลาดตลอดห่วงโซ่มูลค่า พร้อมเชื่อมโยงหัตถกรรมสิ่งทอผ้าพื้นบ้าน แฟชั่นพื้นบ้านอีสานสู่ระบบความเป็นสากลหรือธุรกิจอื่น ๆ ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการส่งเสริมการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์และกระบวนการกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทย โดยได้ศึกษาถึงเส้นทางการแพร่กระจายของวัฒนธรรมการแต่งกายของผู้ไทยกาฬสินธุ์สู่สังคมภายนอกของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของจังหวัดกาฬสินธุ์ การเป็นสินค้าวัฒนธรรมที่นำพาเศรษฐกิจภายในชุมชนขับเคลื่อนไปสู่วิถีเศรษฐกิจที่ยั่งยืน จากการศึกษาค้นคว้า และการสังเกตการณ์ การเข้าร่วมในงานสำคัญที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยพบว่าชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นชุดอัตลักษณ์ซึ่งในอดีตเป็นเพียงรูปแบบการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทย จากที่เคยเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย และสวมใส่กันแค่กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทย แต่ปัจจุบันชุดผู้ไทยได้กลายเป็นสินค้าที่จับต้องได้ และสตรีชาวผู้ไทยสามารถสวมใส่ได้ในโอกาสต่าง ๆ ทั้งในบริบททางสังคมกับวิถีชีวิต ประเพณีที่มีรูปแบบการแต่งกายเชิงวัฒนธรรม เมื่อสังคมเกิดการปรับเปลี่ยน รูปแบบการแต่งกายเป็นที่ปรากฏต่อสาธารณะชนมากขึ้น ชุดผู้ไทยจึงเกิดการปฏิสัมพันธ์และเชื่อมโยงกับสังคมภายนอก จนเกิดกระบวนการกลายมาเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ประกอบด้วยหลายสิ่งที่หลอมรวม ตั้งแต่ผ้ากับชาวผู้ไทย จนถึงสถาบันกษัตริย์ทรงเข้ามานำพาชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์สู่สังคมภายนอก การสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายชุดผู้ไทยให้เป็นสินค้าทางวัฒนธรรม การนำเอานโยบายจากภาครัฐมา

เป็นส่วนส่งเสริมให้ชุดผู้ไทยเป็นรูปแบบการแต่งกายเชิงวัฒนธรรมและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์เกิด การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม และนำไปสู่การเป็นชุดเอกลักษณ์ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ตามเส้นทางและ ปัจจัย ดังต่อไปนี้

1. ชุดผู้ไทยกับการปรากฏการณ์สู่สังคมภายนอก ชุดผู้ไทยกับการปรากฏการณ์สู่สังคมภายนอก ในความหมายของผู้วิจัยหมายถึง ภายหลังจากการเสด็จของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (รัชกาลที่ 9) และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในปี พ.ศ. 2520 ซึ่งได้ทรงเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรที่อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนั้นชาวผู้ไทยบ้านโพนได้เข้าเฝ้ารับเสด็จ โดยแต่งกายชุดพื้นเมืองผู้ไทย และทิ้งดงาม สะดุดตา เป็นอย่างยิ่ง คือ ผืนผ้าไหมแพรวาสีแดงที่พันเฉียงทับชุดพื้นเมืองของชาวผู้ไทย ในครั้งนั้นสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงทอดพระเนตรเห็นชาวผู้ไทยแต่งกายด้วย ชุดอัตลักษณ์มาเฝ้ารอรับเสด็จจึงตรัสว่า “ผ้านี้มาจากไหน อยากได้สวย มีไหม จะทำให้ได้ไหม” เมื่อชาว ผู้ไทยตอบว่าได้พะคะ วันต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าฯ จึงโปรดให้นางพระกำนัล นำเส้นไหมมาให้ชาวบ้านที่บ้าน โพน พระองค์ทรงรับเอาการทอผ้าไหมแพรวาเข้าไว้ในโครงการศิลปาชีพ และทรงฉลองพระองค์ด้วยผ้าไหม แพรวาของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์สร้างความปลื้มให้กับชาวจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างมาก

จากเหตุการณ์วันนั้นทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและความรอบรู้ที่องค์สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้ทรงเห็นถึงอัตลักษณ์ความงามของการแต่งกายชุดผู้ ไทยกาฬสินธุ์ และพระองค์ได้ทรงเปิดเผยความงามของชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ออกสู่สายตาชาวโลกโดยทรงฉลอง พระองค์ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ พาดด้วยผ้าเปี่ยงแพรวา ในระหว่างการเสด็จเยือนญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2524 และยังได้ ทรงฉายพระรูปลงในหน้าปกนิตยสารดิฉัน ฉบับที่ 587 เดือนกันยายน 2544 ในฉลองพระองค์ชุดผู้ไทย กาฬสินธุ์ สร้างความประทับใจให้กับพระสภานิกชาวจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างมาก จึงกล่าวได้ว่าสมเด็จพระ นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นบุคคลแรกที่ไม่ใช่ชาวผู้ไทยที่สวมใส่ชุดผู้ ไทยกาฬสินธุ์ ปรากฏออกสู่สังคมภายนอกของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์

ภาพที่ 2 ฉลองพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงแบบผู้ไทย กาฬสินธุ์

2. ชุดผู้ไทยกับเด็กและเยาวชน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีหมู่บ้านที่เป็นชาวผู้ไทยกระจัดกระจายอยู่ในหลายพื้นที่ มีการขยายครอบครัวเป็นสังคมวงกว้าง ปัจจุบันทุกชุมชนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาทุกพื้นที่อย่างครอบคลุม ดังจะเห็นได้จากการที่ทุกชุมชนต่างมีโรงเรียนเป็นของตนเองโดยไม่ต้องเดินทางไปแสวงหาความรู้ต่างถิ่นลูกหลานเยาวชนของชาวผู้ไทยในแต่ละพื้นที่ นอกจากจะซึมซับเอาวัฒนธรรมผู้ไทยจากในสังคมครอบครัวของตนเอง ยังมีการปลูกฝังให้เยาวชนมีความรักและภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง ผ่านสถาบันทางการศึกษา โดยเฉพาะรูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มโนบายให้เด็กนักเรียนในโรงเรียนแต่งกายชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยในการไปโรงเรียนสัปดาห์ละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย เพื่อให้เยาวชนได้ภูมิใจในรากเหง้าเผ่าพันธุ์ ซึ่งมีปรากฏให้เห็นในหลายโรงเรียน และเป็นการสร้างเสริมภาพลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมให้เห็นอย่างชัดเจนชุดผู้ไทยที่เด็กนักเรียนใส่ไปโรงเรียนจะเป็นชุดที่ปกครองเตรียมให้ โดยเด็กทุกคนจะมีเสื้อผู้ไทยและผ้าถุง เก้าอี้มมอยและมีผ้าแพรมนพันรอบมมอยผม เด็กบางคนผมสั้นก็จะมัดแค่ครึ่งศีรษะและเอาผ้าแพรมนมครอบปอยผม ซึ่งเป็นการแต่งกายแบบผู้ไทยสมัยนิยม จะไม่พิธีพิถันแต่งเพราะเด็กมีความน่ารักในตัวอยู่แล้ว พอสวมชุดผู้ไทยจึงเป็นภาพที่น่ารักและผู้คนที่ได้เห็นต่างก็ชื่นชม

ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามและเก็บข้อมูลเรื่องของเยาวชนกับการแต่งกายชุดผู้ไทย ที่โรงเรียนบ้านโนนสว่าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งโรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในหมู่บ้านผู้ไทยดั้งเดิม มีวัฒนธรรมที่อนุรักษ์และส่งต่อให้กับลูกหลานมากมาย เช่น ศิลปะการฟ้อนรำ ดนตรีผู้ไทย การทอผ้า ฯลฯ ผู้วิจัยพบว่ารูปแบบการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมพื้นถิ่น โดยเฉพาะการแต่งกายชุดผู้ไทยในโรงเรียนมีอยู่ทุกพื้นที่ในหมู่บ้านชาวผู้ไทย เช่น โรงเรียนชุมชนโนนพิทยาก อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการจัดการสอนในหลักสูตรสาระท้องถิ่น ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เยาวชนเรียนรู้การทอผ้าไหมแพรวา อันเป็นการปลูกฝังและสร้างค่านิยมให้กับเยาวชนให้มีใจรักและหวงแหนในวัฒนธรรมของตน ส่งต่อภูมิปัญญาการทอผ้าพื้นเมืองให้กับเยาวชนร่วมสืบสาน พร้อมเปิดช่องทางการจำหน่ายริ้วขายทางออนไลน์ สร้างรายได้ระหว่างเรียนและเป็นทุนการศึกษาในอนาคต โดยหลักสูตรทำให้เด็กมีวิชาชีพติดตัวทุกคน

3. ชุดผู้ไทยในพิธีกรรม ชาวผู้ไทยมีพิธีกรรมที่เป็นวัฒนธรรมดั้งเดิมอันเกิดจากความเชื่อและการนับถือผีที่เรียกกันว่า “พิธีเหยา” เป็นพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสวมชุดผู้ไทยในการประกอบพิธีกรรม ผู้ที่ทำพิธีการเหยาเรียกว่า โดยหมอเหยาจะใส่ชุดผู้ไทยจนจบพิธีกรรม หมอเหยาเป็นผู้ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษโดยปู่ย่า ตายาย แม่ เป็นหมอเหยามาก่อน ลูกก็จะสืบทอดการเป็นหมอเหยา ในการประกอบพิธีเหยา จะมีตัวแทนที่เป็นสื่อกลางระหว่างผีกับคนคือ หมอเหยา ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการประกอบพิธีกรรม หมอเหยาจะแต่งกายด้วยชุดผู้ไทยเต็มยศ คือใส่เสื้อผู้ไทย เบี่ยงผ้าแพรสีแดง แพรดาโล่ หรือแพรสีปะโด เก้าอี้มมอยและใส่ผ้าแพรมนในลักษณะของการมัดตื้นผม มีการใส่ผ้าขาวประดับที่บนศีรษะ (ซึ่งเป็นที่มาของการแต่งกายประกอบศิลปะการฟ้อนอีสานในปัจจุบัน) และสวมมาลัยดอกจำปาที่บนศีรษะ และลำตัว โดยใส่ทับเป็นสังวาลย์กากบาทซึ่งการแต่งกายลักษณะนี้จะหมายถึงการป้องกันคนหลงของ หรือป้องกันสิ่งไม่ดีเข้ามาแทรกการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทยในพิธีเหยา นับว่าเป็นรูปแบบการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์อย่างโดดเด่น จากการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลในพิธีเหยา ผู้วิจัยพบว่าหมอเหยา นอกจากจะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีการอนุรักษ์และสืบสานพิธีกรรมโบราณของชาวผู้ไทย ยังเป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการอนุรักษ์รูปแบบการแต่งกายของ

ชาวผู้ไทยดั้งเดิมได้เป็นอย่างดี ดังที่เคยมีบุคคลท่านหนึ่งได้ให้คำแนะนำผู้วิจัยว่า “หากอยากเห็นการแต่งกายของชาวผู้ไทยแบบดั้งเดิม ให้ไปดูการแต่งกายของหมอเหยา” ซึ่งก็เป็นความจริงดังคำบอกกล่าวตามที่ได้เห็นมา

4. ชุดผู้ไทยกับนาฏกรรมอีสาน ชาวผู้ไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการร้องรำและการดนตรีอันเป็นเอกลักษณ์ ท่วงทำนองในการขับร้องที่เป็นทำนองผู้ไทย ทำให้เกิดการพ้องประกอบทำนอง และกลายมาเป็นศิลปะการพ้องที่เรียกกันว่า “พ้องผู้ไทย” พ้องผู้ไทยเป็นการพ้องที่เกิดขึ้นในชุมชนชาวผู้ไทยเมื่อปี พ.ศ. 2521 เนื่องจากเป็นการพ้องที่เกิดขึ้นจากพื้นฐานทางด้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มและเกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และด้วยช่วงเวลาที่เกิดการพ้องดังกล่าวยังไม่นานมากนัก จึงทำให้พ้องผู้ไทย ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดพัฒนาการที่ชัดเจน ในปี พ.ศ.2536 วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ ได้มีการนำเอาศิลปะการพ้องของชาวผู้ไทยในพื้นที่ มาปรับปรุงและสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นรูปแบบแบบแผนทางนาฏยศิลป์ที่ชัดเจนมากขึ้น โดยได้นำเอาการพ้องของชาวผู้ไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มีการเก็บข้อมูลในเขตอำเภอเขาวง อำเภอกุฉินารายณ์ และอำเภอกำม่วง รวบรวมเอาไว้ด้วยกัน และนำมาสร้างสรรค์เป็นศิลปะการพ้องพื้นบ้านในชุด “พ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์” ในแบบฉบับของวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ กรมศิลปากร พ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์ที่สร้างสรรค์โดยวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ได้ทำการแสดงครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2537 ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร ปัจจุบัน “พ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์” ได้กลายเป็นศิลปะการพ้องที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีปรากฏให้เห็นทุกเทศกาลงานบุญ โดยเฉพาะงานประจำจังหวัด และงานพ้องบวงสรวงพระยาชัยสุนทร จะมีการนำเอาพ้องผู้ไทยไปอยู่ในโปรแกรมการแสดงเกือบทุกเทศกาล และในมหกรรมโปงลางแพรวา และงานกาชาด ซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัดกาฬสินธุ์ จะมีการประกวดวงโปงลางทุก ๆ ปี ในชุดการแสดงบังคับเพื่อใช้ในการประกวดจะมีการแสดงอัตลักษณ์วัฒนธรรมคือชุด “พ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์” ในทุกทีมที่มาร่วมการแข่งขัน นอกจากการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์จะเป็นรูปแบบการแต่งกายประกอบการพ้องผู้ไทยกาฬสินธุ์แล้ว ในศิลปะการพ้องร่วมสมัย หรือการพ้องของชาวผู้ไทยบางชุด ก็มีการสวมใส่ชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยประกอบการแสดงด้วย เช่น เซิ้งกระหัง ศิลปะการพ้องของชาวผู้ไทยบ้านหนองห้าง อำเภอกุฉินารายณ์ พ้องมัลลย์ไม้ฝำและเซิ้งบั้งไฟของบ้านกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ พ้องผู้ไทยสามเผ่า ฯลฯ

5. ชุดผู้ไทยในงานบุญประเพณีของชาวกาฬสินธุ์ ชาวผู้ไทยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ยึดถือขนบจารีตในการยึดถือมาอย่างช้านาน สิ่งที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติในการดำรงชีวิต นอกจากหลักคำสอนของบรรพชนชาวผู้ไทยแล้ว ยังมีการยึดถือและปฏิบัติตามแนวทางเช่นเดียวกับชาวอีสานโดยทั่วไปคือ การให้ความสำคัญกับประเพณีและงานบุญต่าง ๆ ตาม ฮีต 12 หรือประเพณี 12 เดือน ในการแต่งกายเพื่อการเข้าร่วมงานบุญ หากเป็นงานบุญที่มีความเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา ในสมัยก่อนสตรีชาวผู้ไทยจะนิยมสวมเสื้อสีขาวที่เย็บจากผ้าดิบสีขาว แต่ในยุคปัจจุบัน มีการตัดเย็บเสื้อผู้ไทยเป็นสีขาว ซึ่งรูปแบบการตกแต่งจะเหมือนกับเสื้อผู้ไทยตามอัตลักษณ์ที่เป็น เสื้อสีดำ ทุกอย่างโดยผู้วิจัยได้นิยามรูปแบบของการปรับเปลี่ยนนี้ว่าเป็น “เสื้อผู้ไทยประยุกต์” เพราะในอัตลักษณ์ดั้งเดิมตามประวัติศาสตร์ ชาวผู้ไทยที่นุ่งขาวห่มขาว จะไม่ได้อพยพเข้ามาที่ประเทศไทย การแต่งชุดผู้ไทยในรูปแบบของการสวมเสื้อสีขาว จึงเป็นเพียงการประยุกต์การแต่งกายเพื่อ

ร่วมงานบุญตามยุคสมัยเท่านั้น สำหรับงานบุญในฮีต 12 เดือนนี้ ชาวผู้ไทยจะให้ความสำคัญในทุกงานบุญ โดยมีการจัดงานในหลากหลายพื้นที่ ทั้งในรูปแบบของการจัดงานเพื่อการสืบสานประเพณี และในรูปแบบของการจัดงานประจำปีที่ยิ่งใหญ่ ในระหว่างช่วงเวลาของการเก็บข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้มีโอกาสร่วมอยู่ในงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นในหลายพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ทุกงานบุญประเพณี ชาวผู้ไทยจะมีการสวมใส่ชุดผู้ไทยกันอย่างพร้อมเพรียง ทั้งในรูปแบบของการมาร่วมงาน และในบทบาทของหน้าที่ในการสืบสานงานบุญ ซึ่งชาวผู้ไทยได้ยึดปฏิบัติกันมาทั้ง 12 เดือน

6. ชุดผู้ไทยกับการกลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม ชุดผู้ไทยของสตรีชาวผู้ไทยในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการทอผ้าและการสวมใส่ชุดอัตลักษณ์ ในอดีตนั้นผลงานในการทอผ้าของสตรีชาวผู้ไทย จะทำเพื่อการใช้งานในครัวเรือน การทอใช้เองในชุมชนและเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นคุณค่าทางด้านวัฒนธรรม ด้วยฝีมือทักษะในเชิงช่างของสตรีชาวผู้ไทย แต่ในปัจจุบันนั้นผลงานผ้าทอจะมุ่งเน้นการทอเพื่อจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ใช้ในสังคมเมืองที่อยู่นอกชุมชน สถานะของผ้าทอจึงเปลี่ยนจาก "คุณค่า" มาเป็น "มูลค่า" ทางเศรษฐกิจ ช่วยสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว ผ้าทอของชาวผู้ไทย จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมจากการทอผ้าเพื่อใช้สอยเองในครอบครัว มาเป็นการทอผ้าเพื่อการจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์ โดยได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะลวดลายและสีสันทันเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในสังคมเมืองและชาวต่างชาติ

วัฒนธรรมผู้ไทยเริ่มเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอัตลักษณ์การแต่งกายที่งดงาม สร้างความประทับใจให้กับผู้ที่ได้พบเห็น ในพื้นที่อำเภอคำม่วงและอำเภอสหัสขันธ์ว่าเป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาและบุกเบิกวัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยว ผู้คนต่างถิ่นเริ่มให้ความสนใจในวัฒนธรรมของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ และเป็นช่วงเวลาที่ชาวผู้ไทยเริ่มมีการพัฒนาสินค้าภูมิปัญญาออกสู่ตลาด โดยเฉพาะวัฒนธรรมสิ่งทอต่าง ๆ ชาวผู้ไทยมีการพัฒนารูปแบบการทอผ้าที่ใช้ในการนุ่งห่ม สู่การเป็นสินค้าชุมชน (OTOP) และสร้างรายได้สู่ครัวเรือน สร้างเศรษฐกิจให้กับชุมชน ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ ภายใต้บริบทและการเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมาข้างต้น ก็ทำให้ชุดผู้ไทยก้าวเข้าสู่การกลายเป็นสินค้า ทั้งในแง่ของการค้า และด้วยเหตุผลในการปรับเปลี่ยนผ้าทอมือจาก “หัตถศิลป์” มาเป็นบทบาทใหม่เป็น “สินค้าหัตถกรรม” ที่ช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างคุณค่าใหม่ทางเศรษฐกิจขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2537 ได้มีการนำเอาชุดผู้ไทยมาปรับเปลี่ยนเป็นสินค้า ซึ่งก่อนหน้านี้ชุดผู้ไทยจะมีการสวมใส่เฉพาะชาวผู้ไทย เมื่อชุมชนชาวผู้ไทยเปิดกว้างให้บุคคลภายนอก และนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดปรากฏการณ์ในการไหลบ่าทางวัฒนธรรม โดยภาพความงามของชุดอัตลักษณ์ได้เผยแพร่ออกไปทำให้บุคคลภายนอกมีความชื่นชอบ ชื่นชม และอยากสวมใส่ จึงทำให้เกิดออเดอร์การตัดชุดผู้ไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ต่างเริ่มเรียนรู้วิธีการและการประยุกต์เสื้อผู้ไทยเพื่อการใช้งานที่ง่าย สะดวก และราคาไม่แพง จึงมีการใช้ผ้าไหมญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผ้าโรงงานที่มีเนื้อผ้าหยาบคล้ายกับไหมไหม 4 เส้น นำมาตัดเสื้อผู้ไทยเพื่อการจำหน่าย และได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี (นิรมล จันทร์สองสุข, 2565)

นอกจากนี้ทางภาครัฐ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ยังมีการพัฒนาอาชีพกลุ่มสตรีในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยสินค้าที่หลากหลาย โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นองค์ประกอบในการแต่งกาย ชุดอัตลักษณ์ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ เช่น การทอผ้าชิ้น การทอตีนชิ้น การทอผ้าเป้ียงแพรวา ผ้าเป้ียงแพรวชิด และ

ผ้าแพรมน ปัจจุบันสินค้าชุดอัตลักษณ์ผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นสินค้าที่ซื้อหากันได้โดยทั่วไป มีการปรับประยุกต์สินค้าให้หลากหลาย ทั้งในเรื่องของสีสันทัน และลวดลายในการทอผ้า ซึ่งผู้วิจัยได้นิยามชุดอัตลักษณ์ในรูปแบบนี้ว่า เป็นชุดผู้ไทยสมัยนิยม โดยจะมีการจำหน่ายตามเทศกาลงานประจำปี งานจัดแสดงสินค้าต่าง ๆ และที่ศูนย์ OTOP จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งจะมีร้านค้าจำหน่ายชุดอัตลักษณ์อย่างหลากหลาย จึงเป็นเรื่องที่แสนง่ายหากใครต้องการสวมใส่ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เพียงแค่เลือกสรรในแบบที่ชอบก็สามารถมีชุดผู้ไทยไว้ในครอบครองอย่างง่ายดาย

7. ชุดผู้ไทยกับสื่อและการประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชน โลกแห่งการสื่อสารจากอดีตถึงปัจจุบันที่มีหลายสิ่งที่สามารถสร้างชื่อเสียงหรือเป็นที่รู้จักจากตัวสินค้าที่เรียกกันทั่วไปว่า “สื่อ” โดยสื่อเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกสิ่งในโลกกลายเป็นกระแสและเป็นสิ่งที่สร้างความเปลี่ยนแปลงที่สุดของทุกยุคสมัย โลกของการสื่อสารมีกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอคือ “สื่อมวลชน” โดยที่ทำหน้าที่การนำเสนอข่าว การเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ประชาชนในสังคม หรือกระทั่งการสร้างตำรา เอกสารด้านการเรียนการสอนเชิงวิชาการก็มีในหนังสือพิมพ์สมัยก่อน โดยได้สะท้อนปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของเนื้อหา คือเหตุการณ์นั้นต้องเกิดขึ้นจริง รวมไปถึงในสื่อสังคมออนไลน์ ช่องทางการสื่อสารทางเลือกใหม่

ปัจจุบันความเจริญเติบโตทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่อโดยเราจะเห็นว่ามีอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทต่อการรายงานข่าวของนักข่าว ซึ่งจากเดิมต้องรายงานผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงผ่านโทรศัพท์ ผ่านหนังสือพิมพ์ ขยับเข้าสู่เว็บไซต์ จนกระทั่งต้องรายงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ Line ซึ่งมีทั้งสื่อในรูปแบบของภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว ทั้งนี้ประชาชนในสังคมนอกจากจะรับข่าวสารผ่านสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงและโทรศัพท์ การเข้ามาของสื่อสังคมออนไลน์ทำให้พฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น เพราะวันนี้คนส่วนใหญ่ทุกคนมีหน้าจอโทรศัพท์มือถือของตัวเองตลอดเวลา จากการรวบรวมข้อมูล และได้เห็นการนำเสนอเรื่องราวทางศิลปะและวัฒนธรรมผ่านสื่อมวลชน โดยเฉพาะอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวชาติพันธุ์ผู้ไทย นอกจากวัฒนธรรมทางภาษา วัฒนธรรมด้านอาหารการกิน วัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงฟ้อนรำ สิ่งที่น่าสนใจนอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรมการแต่งกาย ที่ได้สะท้อนผ่านเรื่องราวแห่งภูมิปัญญาในการทอผ้า การประดิษฐ์ประดอย และวัฒนธรรมในการนุ่งห่มของชาวผู้ไทย ซึ่งมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มีวิวัฒนาการในการส่งเสริมจากสื่อต่อกระบวนการประชาสัมพันธ์สู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่องและยาวนาน

8. ชุดผู้ไทยกับนโยบายการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายจากภาครัฐ จากการศึกษาที่มาเรื่องราว และข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียง ตามเหตุการณ์ในสิ่งที่เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสวมใส่ชุดผู้ไทย ซึ่งเดิมจะสวมใส่กันเฉพาะในหมู่บ้าน หรือชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทยที่กระจายกันอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อมาภายหลังได้มีการนำเอาชุดผู้ไทยมาสวมใส่ในงานสำคัญของจังหวัด และปัจจุบันสตรีชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ได้สวมใส่ชุดผู้ไทยกันโดยทั่วไป ไม่เพียงเฉพาะสตรีชาวผู้ไทย สิ่งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ แล้วเกิดการเผยแพร่ออกไปสู่สังคมภายนอก จนกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกาย นอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมาจากหัวข้อก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยพบว่านโยบายการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายจากภาครัฐเป็นส่วนในการขับเคลื่อนที่สำคัญ ซึ่งทำให้มีการกระจายวัฒนธรรมอย่างเป็น

รูปธรรม ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเหตุการณ์ที่เป็นนโยบายในการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายจากภาครัฐซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนแปลงในการทำให้ชุดผู้ไทย กลายเป็นการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ตามลำดับดังนี้

8.1 การจัดงานกาฬสินธุ์ครบรอบ 210 ปี ในปี พ.ศ.2546 ซึ่งเป็นยุคของนายชัยรัตน์ มาประณีตผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มีการส่งเสริมให้ ข้าราชการ พนักงานทุกหมู่เหล่า นักธุรกิจ สมาคมต่าง ๆ และประชาชนชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ ใส่ชุดผ้าไหมแพรวา เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และมีการจัดทำหนังสือครบรอบ 210 ปีจังหวัดกาฬสินธุ์โดยครั้งนั้นนางเบญจมาศ มาประณีต นายกเหล่ากาชาดกาฬสินธุ์ ได้ใส่ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ในการถ่ายแบบด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการนำเอาชุดผู้ไทยมาสวมใส่ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาผู้คนในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เป็นคนแรก หลังจากนั้นก็ได้มีการรณรงค์ส่งเสริมให้ ข้าราชการ พ่อค้าคหบดี ประชาชนได้นำเครื่องแต่งกายของชาวผู้ไทยมาสวมใส่ ซึ่งเริ่มต้นจากงานกิจกรรมประจำปี อาทิ งานมหกรรมโปงลางแพรวาและงานกาชาดจังหวัดกาฬสินธุ์ เครื่องแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ถูกสวมใส่เป็นอาภรณ์พร้อมเครื่องประดับให้กับศิลปิน นางรำ โดยนักเรียนจากโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ และนักเรียนจากวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ และยังมีข้าราชการร่วมกันสวมใส่ในงานสำคัญของจังหวัด จากจุดเริ่มต้นนี้เอง จึงมีการส่งเสริมให้สตรีชาวกาฬสินธุ์ทั่วไปแต่งกายชุดผู้ไทย และกลายเป็นส่วนหนึ่งในการแต่งกายในทุกเทศกาล

8.2 การจัดงานกาฬสินธุ์ครบรอบ 222 ปี การจัดงานกาฬสินธุ์ครบรอบ 222 ปี ถือเป็นปรากฏการณ์ของการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ครั้งสำคัญ และเกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้ชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยได้เกิดภาพจำอันน่าประทับใจที่เผยแพร่ออกไปทั่วโลก คือการได้รับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่เน้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในแต่ละจังหวัดเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมสินค้าในชุมชน โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีการจัดงานกาฬสินธุ์ครบรอบ 222 ปี (พ.ศ.2558) ครั้งนั้นผู้วิจัยยังได้ร่วมสังเกตการณ์ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ และได้เห็นถึงความยิ่งใหญ่เต็มไปด้วยกลิ่นอายวัฒนธรรมของชาวผู้ไทย มีการนำเอาศิลปะทางด้านดนตรีโปงลางกับศิลปะการแสดงของชาวผู้ไทยมาเป็นกิจกรรมการแสดงออกทางวัฒนธรรมอย่างตระการตา โดยเฉพาะรูปแบบการแต่งกายของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ ซึ่งมีนายวินัย วิทยานุกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ ในสมัยนั้นได้เป็นผู้ออกนโยบายให้การจัดงานบวงสรวงพระยาชัยสุนทร เจ้าเมืองกาฬสินธุ์คนแรก ซึ่งเป็นช่วงก่อนพิธีเปิดงาน โดยกำหนดให้มีนักแสดงฟ้อนผู้ไทยกาฬสินธุ์ แต่งกายด้วยชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ ใช้ผู้แสดงทั้งสิ้น 2,222 คนจนทำให้เกิดภาพความงามทางวัฒนธรรมที่น่าประทับใจ โดยความยาวของขบวนฟ้อนยาวไปตลอดเส้นทางกว่า 2 กิโลเมตร ซึ่งผู้ที่มาฟ้อนรำจะมาจากสตรีจังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 18 อำเภอร่วมพิธีบวงสรวง 222 ปีกาฬสินธุ์ อย่างยิ่งใหญ่ และภายหลังจากการจัดงานดังกล่าว นายวินัย วิทยานุกูล ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ยังได้ให้นโยบายในการส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าพื้นเมืองผ้าไหมแพรวา ซึ่งเป็นหนึ่งในราชินีแห่งไหมไทย โดยขอความร่วมมือให้ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรมที่อยู่ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แต่งกายในชุดผู้ไทยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทำให้ครั้งนั้นได้มีการจับจ่าย สตรีชาวกาฬสินธุ์ต่างหาซื้อชุดอัตลักษณ์และองค์ประกอบที่ใช้ในชุดผู้ไทยจนทำให้เม็ดเงินจากการซื้อขายมียอดการจำหน่ายเป็นจำนวนมาก และถือว่าสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ ทำให้กลุ่มทอผ้า กลุ่มสตรี และผู้ประกอบการ OTOP ได้เร่งทำการทอและมีการผลิตสินค้าวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่เป็นจำนวนมาก

8.3 มหกรรมผู้ไทยนานาชาติ มหกรรมผู้ไทยนานาชาติ “เขาวงสวยามาก” (พ.ศ.2560) และ “โฮมรากเหง้าเผ่าผู้ไทย (พ.ศ.2566) กิจกรรมนี้ ผู้วิจัย ได้เข้าร่วมสังเกตการณ์การจัดงาน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามนโยบายของจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้มอบหมายให้สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ และสำนักงานเทศบาลตำบลกุดสิม อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกันจัดขึ้น โดยมีการจัดขบวนแห่การแต่งกายโดยสตรีชาวผู้ไทยจากหลากหลายพื้นที่ และมีข้าราชการ นักการเมือง ท้องถิ่นเข้าร่วมสนับสนุนกิจกรรม มีการจัดให้มีเวทีเสวนาความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทยและประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อเป็นการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมของชาวผู้ไทยตามนโยบายของทางจังหวัดกาฬสินธุ์ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมแฟชั่นโชว์ชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ โดยกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานมหกรรมผู้ไทยนานาชาติ “โฮมรากเหง้าเผ่าผู้ไทย” ผู้วิจัยได้ร่วมสังเกตการณ์และจัดหาชุดอัตลักษณ์ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ให้กับท่านผู้ว่าจังหวัดกาฬสินธุ์ นายกเหล่ากาชาด รองผู้ว่า นายก อบจ.กาฬสินธุ์ นายกเทศมนตรีตำบลกุดสิม โดยเป็นชุดอัตลักษณ์ดั้งเดิมแบบโบราณ และเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานวิจัยสร้างความประทับใจในงานและได้รับเสียงตอบรับดีมาก จนทำให้ภาพกิจกรรมปรากฏขึ้นหน้า 1 หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รวมถึงเว็บไซต์จากสำนักข่าวหลายสำนัก และกิจกรรมนี้เป็นเหมือนการจุดประกาย ปลุกกระแสให้ชาวผู้ไทยหันมาสนใจการแต่งกายในรูปแบบดั้งเดิมมากขึ้น

ภาพที่ 3 ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ที่ปรากฏในงานสำคัญของจังหวัดกาฬสินธุ์

8.4 กิจกรรมพื้ณบวงสรวงพระยาชัยสุนทร เป็นกิจกรรมที่ได้มีการจัดอย่างต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2558 (จัดงานฉลองกาฬสินธุ์ 222 ปี) จนกลายเป็นงานประจำปี (ยกเว้นปีที่มี Covid ระบาด) ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมสานต่อยุทธศาสตร์ และได้รับความร่วมมือจากชาวจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นอย่างดี โดยเฉพาะสตรีกาฬสินธุ์ที่เคยมาพื้ณบวงสรวงพระยาชัยสุนทรด้วย งานนี้ผู้วิจัยได้เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการทำกิจกรรมทุกปีอย่างต่อเนื่องเช่นกัน พร้อมกับร่วมพื้ณบวงสรวงพระยาชัยสุนทรด้วย ซึ่งจากการสังเกตการณ์และการเก็บข้อมูลภาคสนามพบว่า สตรีที่มาร่วมงานโดยส่วนใหญ่ไม่ใช่ชาวผู้ไทยแต่เป็นสตรีชาวกาฬสินธุ์ที่มีชุดผู้ไทยเป็นของตนเองทุกคน และชุดที่สวมใส่มาร่วมงานก็เป็นชุดที่มีเก็บไว้ใช้ในงานสำคัญ หรือนงานพื้ณบวงสรวงที่ทางจังหวัดจัดขึ้น สตรี

ชาวกาฬสินธุ์แต่ละคนที่มาร่วมงานต่างมีความสนใจในการจัดซื้อหรือสรรหาชุดผู้ไทยเป็นของตนเอง และบางคนมีไว้ในครอบครองหลายชุด ซึ่งทุกคนก็รู้สึกภูมิใจที่ได้สวมใส่ชุดอัตลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์ ถึงแม้จะไม่ได้มีเชื้อสายผู้ไทย แต่ก็ภูมิใจในวัฒนธรรมของจังหวัดกาฬสินธุ์ และภูมิใจที่ได้สวมใส่ชุดอัตลักษณ์ที่เป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของจังหวัดกาฬสินธุ์ จากการสังเกตการณ์และเก็บข้อมูลในงานฟ้อนบวงสรวงพระยาชัยสุนทรผู้วิจัยยังพบว่าสตรีชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ได้ซึมซับในอัตลักษณ์การแต่งกาย และกลายเป็นภาพที่ชินตาในการสวมใส่ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มาร่วมงานพบว่า ในปัจจุบันสตรีชาวกาฬสินธุ์เกือบทุกคนต้องมีชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ไว้สวมใส่ในงานสำคัญหรืองานประจำปีและต้องมีติดตู้เสื้อผ้าไว้คนละ 1 ชุดเป็นอย่างน้อย

8.5 เหล่ากาชาดจังหวัดกาฬสินธุ์กับบทบาทการส่งเสริมชุดอัตลักษณ์ผู้ไทยกาฬสินธุ์
ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเหล่ากาชาดกาฬสินธุ์นั้นเป็นกลุ่มสตรีที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งการส่งเสริม และการรณรงค์ให้สมาชิกเหล่ากาชาดสวมใส่ชุดผู้ไทย โดยแต่ละคนจะมีกำลังในการซื้อหาหรือการตัดเย็บและเลือกผ้าที่มีราคาแพงมาสวมใส่ และเมื่อการแต่งกายปรากฏต่อสายตาประชาชน ทำให้ประชาชนทั่วไปที่ไม่ใช่สตรีชาวผู้ไทย สนใจที่จะเลือกซื้อมาสวมใส่เช่นกัน เหล่ากาชาดจังหวัดกาฬสินธุ์ นับว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้ชุดผู้ไทยกายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์ โดยเป็นกลุ่มสตรีกลุ่มแรกที่ไม่ใช่สตรีชาวผู้ไทยที่นำเอาชุดผู้ไทยมาสวมใส่ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์และปรากฏต่อสาธารณชน จนทำให้สตรีในจังหวัดกาฬสินธุ์ทั่วไป กล้าที่จะสวมใส่ชุดผู้ไทย และกลายเป็นชุดประจำกายกึ่งทางการที่สตรีเหล่ากาชาดทุกท่านต้องมีไว้ในครอบครอง จากการสัมภาษณ์สมาชิกเหล่ากาชาดผู้วิจัยพบว่าโดยส่วนใหญ่สมาชิกเหล่ากาชาดจะมีชุดผู้ไทยคนละมากกว่า 3 ชุด ในการแต่งกาย แต่ครั้งที่มีการแต่งกายชุดผู้ไทยจะได้รับความสนใจจากผู้ที่พบเห็นรวมถึงประชาชนนักท่องเที่ยวที่ยังไม่มีชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ ก็อยากที่จะสวมใส่เช่นกัน จนเกิดเป็นกระแสนิยมอย่างมาก

8.6 องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์กับการส่งเสริมชุดผู้ไทย องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ภายใต้การบริหารของนางเฉลิมขวัญ หล่อตระกูล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมการแต่งกายชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นางเฉลิมขวัญ หล่อตระกูล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งถือเป็นบุคคลหนึ่งที่นิยมสวมใส่ผ้าชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ในงานสำคัญของจังหวัดหรืองานที่มีความเกี่ยวข้องกับทางด้านวัฒนธรรมพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ และยังได้มีนโยบายส่งเสริมสินค้าชุมชน และส่งเสริมให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และพนักงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสวมใส่ชุดผ้าไทยหรือชุดผู้ไทยทุกวันศุกร์ของสัปดาห์ มีการจัดสรรงบประมาณการจัดงานเชิงวัฒนธรรม พร้อมกับการรณรงค์ให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสวมใส่ชุดผู้ไทย เพราะเห็นว่าในปัจจุบันชุดผู้ไทยได้กลายเป็นภาพลักษณ์ของวัฒนธรรม และเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของจังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปผล

ชุดผู้ไทยสตรีภาพสินธุ์ เดิมจะสวมใส่กันเฉพาะสตรีชาวผู้ไทย ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่กระจายกันตั้งหมู่บ้านอยู่ในหลายพื้นที่ของจังหวัดกาฬสินธุ์ สตรีชาวผู้ไทยจะสวมใส่ชุดผู้ไทยเฉพาะในโอกาสพิเศษ ซึ่งในปี พ.ศ. 2520 หลังการเสด็จของสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้ทำให้ชุดผู้ไทยเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกด้วยพระบารมีปกเกล้าฯชาวผู้ไทยจังหวัดกาฬสินธุ์ องค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้ทรงเห็นถึงอัตลักษณ์ความงามของการแต่งกายชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ และพระองค์ได้ทรงเปิดเผยความงามของชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ออกสู่สายตาชาวโลกโดยทรงฉลองพระองค์ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ พาดด้วยผ้าเปี่ยงแพรวาวในระหว่างการเสด็จ เยือนญี่ปุ่น เมื่อ พ.ศ. 2524 จึงกล่าวได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เป็นบุคคลแรกที่ไม่ใช่ชาวผู้ไทยที่สวมใส่ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ ปรากฏออกสู่สังคมภายนอกของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์

สตรีชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์สวมใส่ชุดผู้ไทยในงานประเพณี หรืองานพิธีการ โดยเฉพาะหมอเหยาที่เป็นสื่อกลางในพิธีกรรมและความเชื่อดั้งเดิม และหมอเหยาจะเป็นกลุ่มคนที่มีการอนุรักษ์การสวมใส่ชุดผู้ไทยเป็นอย่างดี และชุดผู้ไทยกับพิธีเหยา ก็เป็นภาพความงามที่แฝงด้วยความเชื่อ ความศรัทธาและมีความน่าเกรงขามรวมอยู่ด้วยกัน ในโรงเรียนซึ่งเป็นชุมชนชาวผู้ไทย ได้มีนโยบายในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการแต่งกายชุดผู้ไทยด้วยการให้เด็กนักเรียนสวมใส่ชุดผู้ไทยไปโรงเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็ก ๆ รักและเห็นคุณค่าในอัตลักษณ์พื้นถิ่นของตนเอง ซึ่งเด็ก ๆ ก็สวมใส่ได้อย่างน่ารักและทุกคนก็มีความสุขมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการสร้างหลักสูตรในรายวิชาการเรียนรู้เรื่องการทอผ้าทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบลวดลาย การออกแบบทอสีของผ้า การย้อมสีผ้า การทอผ้า และการตลาดคน มีการส่งเสริมอัตลักษณ์การแต่งกายผ่านนโยบายจากภาครัฐ อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน ทำให้สตรีชาวผู้ไทยปรับเปลี่ยนรูปแบบการสร้างสรรค์สิ่งทอซึ่งจากเดิมจะทอกันเพื่อใช้ในครัวเรือน เป็นการสร้างอาชีพและสร้างรายได้ผ่านงานหัตถกรรมของชาวผู้ไทย

กระบวนการกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทย พบว่า “ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์” เป็นส่วนหนึ่งของการหลอมรวม สมานฉันท์ของคนในสังคม เป็นสัญลักษณ์แห่งการสร้างชุมชนและตัวตนของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเครื่องบ่งชี้ความรู้มรดกทางศิลปวัฒนธรรมและปรัชญา ปัญญาของเหล่าศิลปินชั้นครูที่ได้ฝาก “ศาสตร์และศิลป์” ประดับไว้ในแผ่นดินและแพร่กระจายความวิจิตรสุนานาอารยประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่มีส่งเสริมให้ชุดผู้ไทยได้กลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีภาพสินธุ์ ในบริบททางสังคมกับวิถีแห่งการแต่งกาย ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ “หัตถกรรมชาวบ้าน” บ่งชี้ถึงปัจจัยสำคัญในการกำหนดเอกลักษณ์ของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์ และกำหนดคุณค่าและวัฒนธรรมสิทธิของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ ผ้าทุกผืนล้วนบ่งบอกถึงเอกลักษณ์และวิถีชีวิต รากเหง้าพื้นฐานของความเป็นชาติพันธุ์ สืบทอดจากบรรพบุรุษตั้งแต่อดีตกาล ผ้าทุกผืนเป็นศักดิ์ศรีของความเป็นชาติพันธุ์ มรดกทางวัฒนธรรม มีความสำคัญ มีคุณค่าที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่สำคัญของชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ คือ

1. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชนชาติของเผ่าพันธุ์ผู้ไทยกาฬสินธุ์

2. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นสิ่งที่แสดงถึงเกียรติและความภาคภูมิใจของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์และของคนในชาติ ทำให้เกิดความรัก ห่วงแหน เห็นคุณค่า

3. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นสิ่งก่อให้เกิดความรู้สึก ความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชาติ เป็นความมั่นคงของชาติ

4. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นเครื่องบ่งชี้สถานภาพและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์

5. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นการช่วยสร้างความยั่งยืนแก่ครอบครัวและฐานะทางเศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้ เมื่อมีอาชีพ มีรายได้ สามารถจับจ่ายใช้สอย ซื้อสิ่งของต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ได้ทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

6. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นเครื่องขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิด “ศิลปินช่างทอ”

7. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นหนึ่งในการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนในสังคมจังหวัดกาฬสินธุ์

8. ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ เป็นมรดกทางศิลปกรรม

ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ วัฒนธรรมในการแต่งกายของสตรีชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์มีลักษณะเป็น “นวัตกรรม (Innovation)” ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึง “การสร้าง การคิด การบริหารจัดการ สิ่งใหม่ขึ้น” ซึ่งนวัตกรรมจะมีความหมายที่แตกต่างจาก “ประดิษฐ์กรรม (Invention)” คือ การทำให้ความคิดใหม่เป็นจริงขึ้นมาและสามารถจับต้องได้ แต่่นวัตกรรมชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ นั้นต้องมีกระบวนการแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และสังคมจากความคิดใหม่ ดังจะเห็นได้จาก งานมหกรรมโปงลางแพรวา กาฬสินธุ์ งานมหัศจรรย์ถิ่นผู้ไทย (Amazing Phuthai) งานผู้ไทยนานาชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ “นวัตกรรมชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์” ยังหมายถึง การสร้างสรรค์เทคโนโลยีเพื่อการผลิตองค์ประกอบในการแต่งกาย การให้บริการใหม่ แนวทางในการนำเสนอเทคโนโลยีหรือบริการใหม่ และการปรับปรุงกระบวนการการทำงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น ชุดผู้ไทยในมิติด้านนวัตกรรม หมายถึง นวัตกรรมทางด้านผลิตภัณฑ์ สินค้าหัตถกรรมชุดอัตลักษณ์ชาวผู้ไทย (Product Innovation) กระบวนการผลิตองค์ประกอบในการแต่งกาย (Process Innovation) และ นวัตกรรมทางด้านบริการ (Service Innovation)

นอกจากการการขับเคลื่อนและการส่งเสริมให้มีการแต่งกายด้วยชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ กระบวนการในการผลิตและการสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนับว่าเป็นการยกระดับมาตรฐานช่างทอสู่กระบวนการทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศไทย ผู้บริหารทุกภาคส่วนยังตระหนักและมุ่งปฏิบัติตามยุทธศาสตร์จังหวัดและยุทธศาสตร์ชาติ คือการสร้างและพัฒนา “นักนวัตกรรมชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์” จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งของขบวนการจัดการนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์จะเป็นการมุ่งให้ความสำคัญเรื่องการเพิ่มศักยภาพในด้านความคิดให้กับมนุษย์ ซึ่งสามารถผลักดันให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ ดังนั้น ในยุคปัจจุบันช่างทอผ้าชาวบ้านช่างตัดเย็บ กลุ่ม OTOP และผู้ประกอบการ จึงต้องมีการปรับตัวในการผลิตการจัดการและเข้าใจกลไกการตลาดให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันภาครัฐและเอกชนได้แสดงให้เห็นว่า “ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์” มิใช่เรื่องของใครคนใดคนหนึ่ง หากแต่ เป็นเรื่องของชาวจังหวัดกาฬสินธุ์และของแผ่นดินไทย

ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ยังเป็นเสมือนสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมในหลาย ๆ ด้าน เป็นภาพลักษณ์ที่ทำให้จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งวัฒนธรรม เพราะมีการสร้างภาพจำที่น่าประทับใจผ่านอัตลักษณ์การแต่งกาย ด้วยการนำเสนอผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ และมีการจัดงานบุญประจำปี งานประเพณี ที่ทำให้ผู้คนตื่นตัวในเรื่องของวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์ กลายเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่สามารถซื้อหามาเพื่อการสวมใส่ได้ทุกคน ในอดีตชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์อาจจะเป็นเพียงชุดอัตลักษณ์ที่สวมใส่กันเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ชาวผู้ไทย แต่เมื่อมีการแผ่กระจายวัฒนธรรม ด้วยความงามของชุดที่เป็นเอกลักษณ์ ชุดผู้ไทยจึงไม่ได้เป็นเพียงชุดที่สวมใส่กันเฉพาะสตรีชาวผู้ไทยอีกต่อไป หากแต่ยังสามารถสวมใส่ได้ทุกคน และปัจจุบันก็มีปรากฏให้เห็นในทุกลานบุญประเพณีและทุกเทศกาลของจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเหมือนภาพตัวแทนทางวัฒนธรรมที่ผู้คนคุ้นชิน สิ่งนี้จึงเป็นข้อชี้ชัดว่าชุดผู้ไทยกาฬสินธุ์คือชุดที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวกาฬสินธุ์ได้อย่างสมบูรณ์และได้กลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดให้มีโครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชาวผู้ไทย ในลักษณะของการขยายเป็นเครือข่าย ซึ่งมีการแพร่กระจายขยายตัวจากหัตถกรรมสิ่งทอ ครอบครัวเกษตรกรปัจเจกเป็นเกษตรกรเพื่อนบ้าน สู่หมู่บ้านข้างเคียง สู่กลุ่มองค์กรภายนอก ยกกระดับเป็นองค์กรระหว่างชุมชน โดยใช้วิธีการแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม การประชุมสัมมนาและทำกิจกรรมที่ทำให้ชาวบ้านเกิดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีการพัฒนามากขึ้น จากกรณีศึกษาและประสบการณ์ออกภาคสนามของผู้วิจัย สรุปว่าจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นบทเรียนที่น่าสนใจซึ่งพบว่าเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญของการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ชาวผู้ไทยให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม และสอดคล้องตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เป็นกระแสในการมุ่งพัฒนาในยุคนี้
2. ควรให้มีโครงการรณรงค์การสวมใส่ชุดอัตลักษณ์ของชาวผู้ไทยกาฬสินธุ์ หรืองานประจำจังหวัดที่เป็นทั้งกลไก ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน และเป็นเหมือน “ยี่ห้อ” ที่สำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าและบริการที่ชุมชนและท้องถิ่นผลิต และอีกปัจจัยที่สำคัญคือ การให้การส่งเสริมสนับสนุนในเชิงเทคนิคจากหน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่นภายในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเฉพาะในการด้านการพัฒนาต่อยอดเพิ่มคุณภาพสินค้า และการจัดการด้านการตลาด
3. ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องของอัตลักษณ์ในการแต่งกายชุดผู้ไทยในทุกรูปแบบ ทั้งแบบดั้งเดิม และชุดสมัยนิยม เพื่อให้ผู้คนมีความเข้าใจก่อนตัดสินใจซื้อ และบูรณาการชุดผู้ไทยเพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องปรับรูปแบบการตลาดชุดผู้ไทยสำหรับการทำการตลาดผ่านสื่อดิจิทัล หรือ Digital และหาเครือข่ายสื่อด้านค้าปลีกมากขึ้น รวมถึงช่องทางอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง อาภรณ์สตรีผู้ไทยกาฬสินธุ์: เพศสภาพ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ปฏิบัติการเรือนกาย และกระบวนการกลายเป็นเอกลักษณ์การแต่งกายของสตรีชาวกาฬสินธุ์ ได้รับการสนับสนุนจากเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและสร้างสรรค์ศิลปกรรมศาสตร์ งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2566 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เอกสารอ้างอิง

- ภัททิยา ยิมเรวัต. (2544). *ประวัติศาสตร์ลึบสองจุไท*. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์.
- วิญญู ผลสวัสดิ์. (2536). *พิธีกรรมเลี้ยงผีบรรพบุรุษของชาวผู้ไทยตำบลคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Thompson, C.J. & Haytko, D. (1997). Speaking of Fashion: Consumers' Uses of Fashion Discourses and the Appropriation of Countervailing Cultural Meanings. *Journal of Consumer Research*, 24(1), 15-42.
- Harrison Monarth. (2022). What's the Point of a Personal Brand?. Retrieved April 10, 2022, from <https://hbr.org/2022/02/whats-the-point-of-a-personal-brand>
- Craig, J.R. (1994). *Ore Microscopy and Ore Petrography*. 2nd Edition. Hoboken: John Wiley & Sons Inc.